

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 2095/1935.

Primire la Sf. Teologie.

Primirile în clerul tânăr pentru completarea locurilor devenite vacante în Seminarul Nostru teologic din Oradea, se vor face în ziua de 15 Iulie crt. Pentru a da viitorilor preoți o și mai aleasă și mai temeinică pregătire la misiunea sfântă a apostoliei, la Seminarul nostru teologic am introdus sistemul alor șase ani de studii teologice.

Primiți pot fi numai tineri români uniți cu bachelat.

Cererile pentru primire se vor înainta Ordinariatului până cel mult în 8 Iulie crt.

La cereri se vor anexa :

1. Extrasul de botez (dela Oficiul parohial).
2. Diplomă de bacalaureat.
3. Certificat de moralitate dela preotul propriu, care certificat va cuprinde și informații despre familia și moralitatea părinților aspirantului.

4. Certificat de moralitate dela catehetul, care i-a propus aspirantului religia în ultima clasă de liceu.

CertIFICATELE de sub 3 și 4 se vor trimite direct Ordinariatului, sau se vor da aspirantului, în plic închis și sigilat.

Taxa de întreținere în Seminar pe anul școlar 1935—1936, va fi de 4000 Lei și se va plăti în două rate: la începutul anului școlar și la 1 Februarie 1936.

Toți aspiranții în ziua de 15 Iulie crt. la orele 8 dimineața se vor prezenta în persoană la Seminarul teologic din Oradea, unde li se va face vizita medicală.

Frații Preoți cele de mai sus le vor comunica tinerilor cu chemare la Sf. Preoție și cu pregătirea recerută, din parohiile lor.

Oradea, Șed. Consist. din 29 Maiu 1935.

No. 2096/1935.

Primiri la institutele diecezane.

Taxele de întreținere la institutele diecezane pe anul școlar 1935—1936, vor fi :

1. La Seminarul din Oradea, unde se primesc elevii de liceu, elevii școlii normale diecezane și elevii de clasa III. și IV. dela școala de aplicație : 6000 Lei.
2. La Internatul Pavelian de băieți din Beiuș : 6500 Lei.
3. La Internatul Pavelian de fete din Beiuș : 8000 Lei.

Elevii și elevetele, cari în anul școlar 1934—1935, au media peste opt în vreo clasă secundară, vor putea fi primiți gratuit.

Cererile pentru primire se vor înainta Rectoratelor institutelor respective până la data de 8 Iulie crt.

Către cereri se vor anexa :

1. Extrasul de botez.
2. Certificatul școlar.
3. Certificat de paupertate (cei cari solicită favor sa la loc gratuit).

Frații Preoți cele de mai sus le vor publica celor interesați, atrăgându-le în mod deosebit atențiunea că, în Seminar se vor primi și elevii de clasa III și IV primară, ca astfel băieții cari vor urma liceul, să primească în școala noastră de aplicație o pregătire mai temeinică.

Oradea, Șed. Consist. din 29 Maiu 1935.

No. 2032/1935.

Examene prosinodale.

Spre orientarea celor interesați comunicăm, că examenele prescrise de §-ul 22 din Decretul XVI al Sinodului Diecezan din 1926 pentru preoții, cari au absolvat studiile teologice dela 1926 încoace, se vor ține la Seminarul teologic din Oradea în zilele de 1 și 2 Iulie crt. Candidații se vor prezenta la 8 orele dimineața.

Toți cei obligați la aceste examene până în 20 Iunie crt. vor anunța Ordinariatului, că la care studiu se prezintă, iară cei, cari din ceva motive grave ar fi împiedecați, își vor scuza absența.

Oradea, 24 Maiu 1935.

No. 1964/1935.

Pregătirea premilitară.

Comunicăm mai jos ordinele Inspectoratului General al Comandamentelor Teritoriale (Inspectoratul Pregătirii Premilitare) cu No. 4588 din 15 II. 1935 și No. 6902 din 6 II. 1935, cu privire la ducerea la Biserică a tinerilor dela pregătirea premilitară. Preoții noștri vor insista, ca tinerii să fie duși în toate Duminecile și sărbătorile la sf. Liturghie și la predică.

Oradea, 20 Mai 1935.

I.

Inspectoratul Gl. Cd. Teritoriale Copie
Inspectoratul Pregătirii Premilitare

Nr. 4588 din 15. II. 1935.
Inspectoratul Pregătirii Premilitare
cătore

Cercul de Recrutare . .
Sub Inspectoratul P. P.

La inspecțiile făcute câtorva subcentre de pregătire premilitară, s'a constatat că educația religioasă lipsea din programul ședințelor.

Cum Inspectoratul *Pregătirii Premilitare consideră această educație ca parte integrantă din programul pregătirii premilitare, cu onoare vă rugăm să binevoiți a lua imediat următoarele măsuri:*

În programul fiecărei ședințe va fi asistarea la slujba religioasă și ascultarea predicii, la bisericile respective confesiunii tinerilor, unde vor fi duși cu frontul.

În acest scop șeful subcentrului va lua înțelegere, cu 2—3 zile înainte de ședință, cu preotul din comuna reședință a subcentrului, fixând ora la care tinerii premilitari vor fi duși la biserică spre a asculta serviciul religios și predica, pregătită din vreme, după un program stabilit dinainte de amândoi.

Ora ducerii la biserică și a predicii se lasă la alegerea preotului: înainte de începerea ședinței, după ședință, sau în timpul ședinței, dacă biserica e aproape de localul unde se desfășoară programul.

Dacă biserica e departe de acest loc (1—3 km.) se poate aranja ca tinerii premilitari să fie duși să asiste la serviciul religios și să asculte predica numai de 2 ori pe lună, înainte sau la sfârșitul ședinței de pregătire premilitară, iar de două ori va veni preotul să țină predica tinerilor, în sala unde se țin ședințele de educație, obicinuit după ce termină slujba în biserică.

Se atrage atențiunea asupra stabilirii acordului între șeful subcentrului și preot și a alegerii subiectelor predicilor ce se vor ține, care trebuie să răspundă scopului urmărit de pregătirea premilitară: educația morală a tineretului.

P. Inspector Gl. al Cd. Teritoriale

General de Divizie (ss) A. ALIMĂNESCU

Șeful de Stat Major
Colonel (ss) CORCIU ȘTEFAN

II.

Inspectoratul Gl. al Comand Teritoriale
Inspectoratul Pregătirii Premilitare.

No. 6902 din 6. VI. 1935.
Inspectoratul Pregătirii Premilitare
Cătore

Cercul de Recrutare . . .
Sub Inspectoratul P. P.

'Am onoare a face cunoscut că la Inspectoratul Pregătirii Premilitare se primesc zilnic reclamațiuni din partea organelor bisericești, în sensul că ședințele de pregătire premilitară, având loc Duminecile și sărbătorile dimineața, se împiedecă tinerii de a participa la serviciul religios, în biserici, potrivit confesiunii fiecăruia.

Pentru a nu se mai da loc la asemenea reclamațiuni, cu onoare vă rugăm să binevoiți a dispoza următoarele:

Subcentrele de pregătire cari au tineri de mai multe confesiuni, iar în comuna de reședință a subcentrului nu se găsesc biserici pentru toate confesiunile, vor organiza ședințele de pregătire premilitară după amiaza sărbătorilor, pentruca Duminecile tinerii să poată lua parte, în comuna lor, la serviciul religios, potrivit confesiunii fiecăruia.

Subcentrele care deși au tineri de mai multe confesiuni, dar cari au însă în comuna de reședință a subcentrului biserici pentru toate confesiunile vor ține ședințele de pregătire premilitară în dimineața sărbătorilor, respectându-se însă dispozițiunile ordinului No. 4588 din 15. II. 1935.

Inspectoratul Pregătirii Premilitare

General de Divizie (ss) A. ALIMĂNESCU

Șeful de Stat Major
Colonel (ss) CORCIU ȘTEFAN

No. 741/1935 pr.

Concurs la postul de Cantor II. din Carei.

Senatul bisericii unite din Carei, protopopiatul Careiului, prin aceasta publică concurs pe ziua de 15 August 1935, la postul de Cantor II pe lângă următoarele retribuțiuni: folosința alor 6 (adecă șase) jughere catastrale pământ arător în Carei, locuința cu 2 camere, bucătărie, cămară și grădină, și ștoalele îndatinate.

Concurenții se vor prezenta și în persoană într'o Duminecă sau sărbătoare până la 15 August a. c. Vor fi preferați cunoscătorii de harmoniu și de note, capabili a conduce cor vocal.

Carei, la 21 Mai 1935.

Senatul bisericii gr. cat române
din Carei.

Dumnezeu celor smeriți le dă dar.

La 12 Mai a. c., în fața Sfântului Părinte Papa Piu XI și a unei mulțimi imense, s'a citit Decretul, prin care se proclamă eroicitatea virtuților Venerabilei roabe a lui Dumnezeu Victoria Maria Tereza Couderc, împreună întemeietoarea Societății Cenacolului.

Cuprinzând Decretul o scurtă expunere a vieții Venerabilei, îl reproducem, aproape în întregime, în traducere românească.

Iată acest Decret:

»Scriș este: »Domnul celor mândri le stă împotriva, iară celor smeriți le dă dar« (Iac. 4, 6.) Cel ce primește apoi darul: »Iubit va fi de Tatăl meu și la el vom veni și sălaş la el ne vom face« (Io. 14, 23). Pe dreptul deci afirmă Sf. Bernard: »Mare e virtutea umilinței, înaintea căreia însăși majestatea lui Dumnezeu se închină« (Serm. 43. în Cant.). O pildă mare și nobilă de umilință și în acelaș timp de uniune cu Isus Christos, ne dă roaba lui Dumnezeu Maria Victoria Tereza Couderc, împreună întemeietoarea Societății Cenacolului. Născută din părinții Claudiu Mihail și Ana Mery, la 1 Februarie 1805 în Le Mas, aproape de Sablières în Dieceza Viviers, Maria Victoria, a patra din cei doisprezece frați, primi botezul în ziua următoare, 2 Februarie, la sărbătoarea închinată Preacuratei Fecioare.

Sunt vrednici de laudă bunii săi părinți și mai ales tatăl său, care, în timpul Revoluției franceze, primi cu multă dragoste creștinească pe preoții prigoniți de revoluționari, dându-le ajutoare însemnate.

Tatăl său, fu în comuna Sablières, timp de 40 ani, președintele Societății »Penitenților«, iar mama ei fu și ea prezidenta unei Societăți pii pentru femei. Dela sine se înțelege, că astfel formați părinții, știură la rândul lor să formeze cu blândețe și energie creștinească numeroșii lor copii, premergându-le peste tot cu pilda bună.

Se și văzu în scurt timp rezultatul unei astfel de educații. De fapt toți trăiră o viață cu adevărat creștinească, și între ei cel mai mare se făcu preot. Maria Victoria apoi străluci în virtuți și sfințenie îmbrățișând viața călugărească. Semnele sfințeniei începură a se arăta, încă din cea mai fragedă copilărie.

În adevăr, ca și copilă mică, de multe ori fu surprinsă, de către sora sa, noaptea târziu, pe când toți dormeau, în genunchi, cu mâinele împreunate rugându-se cu multă căldură, ca să-i ajute Dumnezeu să devină călugăriță. Dumnezeu ascultă la timp oportun rugăciunile copilei. La vârsta de zece ani, împreună cu fratele său mai mare, fu împărțită pentru prima dată cu Trupul și Sângele Domnului Isus Christos, spre cea mai mare bucurie a ei. De aici încolo își făcu rugăciunile cu mai multă devoțiune. La patru ore dimineața, în orice timp a anului, chiar și iarna prin zăpadă, mergea de două ori la săptămână, cu învoirea părinților, la biserica parohială, la patru km. depărtare, pentru a se împărtași. După împărtașire, pe care o făcea cu o deosebită evlavie, stătea ore întregi în unire intimă cu Dumnezeu. Primele studii și-le făcu în comuna natală, Le Mas, apoi în comuna Vans, unde Sora Caterina Castanier (care aparținea ordinului Ursulinelor din Mende și era cât pe aci să primească cununa martiriului pentru credință, precum se întâmplă cu tovarășele sale, Surorile din Orange), fondase Institutul Sf. Iosif, pentru educația tinerelor. Sub conducerea unei atari maestre,

Maria Victoria făcu mari progrese în vieța sufletească, așa încât Caterina avea de gând să o rețină la sine. Dar Dumnezeu dispuse altfel, căci în 1825, preotul Stefan Terme, fiind aici sf. misiuni, cu mult profit sufleteș pentru popor, rugă pe Maria Victoria (care dornică de a servi exclusiv lui Dumnezeu, era hotărâtă să nu se mărite), ca, împreună cu alte fecioare alese de ea, să se ocupe de educarea tinerelor din parohia Aps. În anul viitor obținu și dela părinții ei consimțământul la acest lucru, iar în 27 Martie 1826 Episcopul din Viviers o învesmântă de călugăriță, punându-i numele de Sora Tereza.

Peste puțin timp însă acelaș preot Terme, observând marea primejdie sufletească și scandalele ce se întâmplau în restaurantele din localitatea »La Louvesc«, unde foarte mulți pelerini mergeau să venereze mormântul Sf. Francisc Regis, întemeie o casă, în care aveau să fie găzduite femeile pelerine, și încredință Sorei Tereza conducerea ei. În această casă ospitalieră, pelerinele, încetul cu încetul, fură atrase să facă, timp de câteva zile, Exerciții spirituale. Tereza împreună cu consoartele sale își dădu și aici prețiosul său concurs.

Văzând, atât ea cât și preotul Terme, avantajul extraordinar al acestor deprinderi sufletești, dădură cu totul altă menire Institutului, făcându-l Institut pentru Exerciții Spirituale și nu de ospitalitate, cum fusese la început.

În 1837, la trei ani după moartea sfântă a preotului Terme, Episcopul de Viviers, în înțelegere cu părinții lezuiți, împarte Institutul, formând dintrânsul două ramuri. O ramură, reținând titlul Sf. Francisc Regis, avea să se ocupe cu educarea tinerelor, iar cealaltă, reținând casa Sf. Francisc Regis din localitatea La Louvesc, avea să se ocupe cu Exercițiile Spirituale pentru femei.

Într'acestea, Tereza făcu în 1828 primele voturi religioase, iar după nouă ani, adică în 1837 se consacra cu totul lui Dumnezeu pe vieța, făcând votul perpetuu. Un an mai târziu se sfârși rolul ei de conducătoare a Institutului, rol ce-l îndeplinise cu o rară înțelepciune timp de zece ani (1828—38).

De aici încolo nimeni nu o mai ia în seamă. Deprinse slujbele cele mai umile și, căutând să se ascundă tot mai mult, așteaptă, în umilință și tăcere, mântuirea dela Dumnezeu.

De aceea să nu ne mire faptul, că găsim la Sora Tereza acelea »coboriri«, pe cari le amintește Sf. Bernard vorbind despre umilință. În adevăr găsim la ea »renunțarea la lucruri și veșminte«, căci niciuna n'a fost mai săracă de bunăvoie ca și ea; »mortificarea trupului«, pe care nu-l cruță muncind ziua-noaptea; »atribuirea întregii reușite lui Dumnezeu, iar nouă nereușita«, și de fapt așa a făcut Tereza, referind binele la Dumnezeu, iar răul îl socotea drept pedeapsă pentru păcatele sale; în sfârșit găsim și a patra »coborire«, »a nu-și impune părerea și voința proprie«, căci după vorba Apostolului, ea era șie-și moartă și vieța îi era ascunsă în Christos.

Toată vieța Terezei, asemenea lui Isus Christos, fie în trup ca și în suflet, fu cruce și martiriu. Iubitoare a Sf. Euharistii, petrecea ziua-noaptea, ore întregi, în fața Tabernacolului, în rugăciune, ajungând să se bucure de o unire atât de strânsă cu Dumnezeu, încât robul lui Dumnezeu, Pavel Gin hac S. I. zise de-

spre ea: »Tereza se ridică la Dumnezeu prin rugăciune atât de ușor, încât fără de ea nici nu ar fi putut trăi. În acelaș timp însă se umilea atât de mult, încât ar fi voit ca toți să o țină de cea mai incapabilă«.

Ca și o fiică iubitoare, iubea pe Preacurata cu o gingașie deosebită și ei — constituind-o de Regină și Maică, precum făcuse înainte și preotul Terme, — îi incredință conducerea Institutului. Și față de Sf. Iosif, logodnicul Preacuratei, avea o devoțiune specială, imitându-i vieața ascunsă. Se silea de asemeni, prin penitențe aspre și rugăciuni, să vină în ajutorul sufletelor din Purgator. Dragostea ce ardea în inima ei pentru Dumnezeu se revărsa și asupra aproapelui, ba chiar în fiecare din creaturi contempla bunătatea Lui, imprimată parcă cu litere de aur. De aceea iubea pe toți cu dragoste frățească, pe toți îi cinstea (Rom. 12, 10.) și prefera înaintea sa, nu numai pe cele mai mari dintre surori, dar chiar și pe cele mai mici (S. Bern. s. II. în Purif.) Preotul Terme, care muri nefiind încă cu totul format Institutul, și Maica Tereza, care »se ascunse« aproape întreaga vieață, fură grăunțul, ce, îngropat, aduse cel mai splendid rod. Din această dublă moarte, cum foarte frumos scrise robul lui Dumnezeu, Cardinalul Richard, luă vieața Societatea Cenacolului. Această Societate, laudată de Piu IX printr'un decret și aprobată de acelaș, fu definitiv confirmată de Leon XIII. Maica Tereza era deja matură pentru Ceriu. Chinuită de dureri cumplite, apăsată de bătrânețe, cu gândul numai la cele cerești, căutând să se unească tot mai strâns cu Dumnezeu, întărită cu Sf. Taine, în 26 Sept. 1885 în satul Fourniere, aproape de Lion, se stinse senin»...

După citirea Decretului, Papa rosti, în fața mulțimii adunate în sala Consistorului, un frumos discurs. Intr'ânsul Sf. Părinte ține să accentueze că umilința, care se vede a fi împodobit sufletul Venerabilei în chip deosebit, nu este, cum crede lumea greșit, o virtute a sufletelor sărace și neputincioase, ci una dintre cele mai mari, ba chiar temelia tuturor celorlalte, precum și a întregii vieți sufletești, care se aseamănă cu un edificiu. Cu cât edificiul e mai mare cu atâta trebuie să aibă și fundament mai adânc, altfel ușor va putea, de pe o zi pe alta, să se năruie. Intocmai așa stă lucrul și cu edificiul nostru spiritual. Dacă acesta nu va avea la bază umilința, nu va dura mult timp. Umlința, zice Sf. Toma de Aquino, se numește fundament al tuturor celorlalte virtuți, întru cât îndepărtează piedeca (*removet prohibens*) ce-l oprește pe Dumnezeu să lucreze în sufletul nostru, care piedecă se numește mândrie. Dumnezeu doar celor mândri le stă împotrivă și numai celor smeriți le dă darul. Și oare pentru ce? se întreabă Papa în discursul său. Care e motivul distribuirii grației pe seama umilinței? Sf. Pavel în una din epistolele sale ne descopere secretul umilinței. »Acesta e un secret compus din adevăr și dreptate, nu față de oameni, ci față de Dumnezeu « »Ce ai — întreabă Apostolul — ce nu ai primit? Iară de ai primit, ce te fălești ca și cum nu ai fi primit?« (I. Cor. 4, 7). Ce ai ce n'ai primit, iată adevărul pur! Ori de consideri vieața trupeză și spirituală, ori de consideri bunurile, prin cari îți susții aceste vieți, trebuie să recunoști adevărul, că dela tine însuși nimic nu ai, nimic nu poți, nici măcar »să-ți adaogi un cot statului tău.« Și dacă așa stă lucrul, de ce te mândrești ca și cum nu ai fi primit? Iată dreptatea. Dacă nu e nimic al tău, nu-ți aparține nici mărirea. Și dacă totuși te mărești, faci mare nedreptatea lui Dumnezeu, căruia

singur i se cuvine mărirea și care a declarat solemn: »mărirea mea altuia nu o voi da-o.« (Is. 42, 8.)

O virtute, așa dar, făcută din adevăr și dreptate nu poate fi o slăbiciune omenească, cum o calomniază cei ce nu o cunosc, ci e o virtute dintre cele mai plăcute lui Dumnezeu, care dă darurile sale celor umiliți cu o deosebită satisfacție. Și cu cât cineva se umilește mai mult înaintea lui Dumnezeu cu atâta se împărtășește mai mult din bunătățile sale. Cine s'a umilit mai mult ca și Isus Christos, care a luat chipul robului, sau ca și Preacurata Sa Mamă? Și astăzi cine sunt mai preaslăviți decât Fiul și Mama, sezând de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl? »Cel ce se va umili înălța-se-va.« Venerabila Tereza Couderc stă și ea să fie înălțată și propusă drept pildă de imitat lumii întregi numai pentru că s'a umilit.« Și noi? . . . B.

O interesantă conferință.

Păr. G. de Jerphanion S. I. profesor la Institutul Pontifical Oriental din Roma a fost câteva zile oaspele țării noastre. Arheolog creștin de merite extraordinare și în deosebi mare bizantinolog, d-sa a fost invitat de D-l Profesor Nicolae Iorga să țină o serie de conferințe în capitală. Cedând amabilei invitații a I. P. S. Sale Episcopului nostru diecezan care tocmai se afla la București, d-sa a primit să țină o conferință în l. franceză și la Oradea. Joi în 23 Mai a avut loc în sala festivă a Școlii Normale Unite din loc interesanta conferință a Păr. Jerphanion asupra vechii picturi bisericești din Cesarea Capadociei. Sf. Sa a fost prezentat numerosului auditoriu de către d. Niciu, consilier la Curtea de Apel și președintele cercului franco-român, care în frumoase cuvinte a arătat marile merite științifice ale conferențiarului. Acesta apoi își începe conferința mulțumind întâi atât D-lui Niciu cât și Exc. Sale episcopului pentru tot ce au făcut în interesul conferinței. Conferința însăși a consistat din două părți: una de generalități geografice și etnografice asupra regiunii și alta de probe indiscutabile asupra influenței exercitate de arta bisericească din Capadocia asupra artei creștine medievale din Italia, Franța, Belgia, Germania și Spania. Păr. Jerphanion a făcut cercetări în patria Sf. Vasile cel Mare atât înainte de războiu (1913) cât și în timpul războiului mondial (1917). Cu prilejul acestor cercetări Sf. Sa a făcut descoperiri în adevăr senzaționale. Nu se vor înțelege nicicând cele două curente ale artei creștine: cel idealist-abstract și cel realist-concret, dacă nu le căutăm originea și nu le urmărim evoluția dealungul veacurilor. Nespun de interesante și concludente au fost proiecțiunile luminoase, înfățișând aproape întreaga istorie a mântuirii neamului omenesc, în deosebi vieața Mântuitorului. La sfârșit conferențiarul a fost felicitat și răsplătit cu vii aplauze pentru bogata și sugestivă conferință.

Aniversarea unei canonizări . . .

În 17 Mai crt., se împliniră zece ani de când actualul Pontifc al Romei, trecu în şirul Sfinţilor pe Fericita Tereza a Pruncului Isus. Răsună atunci din nou în Bazilica din Vatican, glasul Verhovnicului Petru. Prin gura lui Pius al XI-lea, el vestia lumii că unila fecioară a Carmelului din Lisieux era în adevăr ceea ce tot timpul vieţii ei dorise să fie: o mare sfântă. Minunile săvârşite de Dumnezeu printr'ânsa, convertirile miraculoase întâmplăte la citirea vieţii ei, dragostea universală ce încoşise în inimi pentru dânsa, încă îndată după moartea ei, toate dovedeau acest adevăr. Şi Biserica i-a dat cu drag un loc pe altarele sale.

Tereza, cu spiritul său profetic, presimţise această glorie: „După moartea mea, mă va iubi toată lumea“, a zis ea. Şi vorbind despre pregătirea sa la prima cuminecare, scrie în „Istoria unui suflet“: „Isus mă făcu să înţeleg, că adevărata, unica mărire e aceea care durează totdeauna . . . Cândându-mă atunci, că eram născută pentru mărire şi cercând mijlocul de-a ajunge la ea, îmi fu descoperit în lăuntru în suflet, că mărirea mea nu trebuie să apară niciodată înaintea privirilor muritorilor, ci că ea consta în a mă face o sfântă. Dorinţa aceasta ar putea să apară temerară, dacă se consideră cât eram de imperfectă pe atunci şi cât sunt încă şi astăzi după atâţia ani petrecuţi în mânăstire; cu toate acestea, simt aceeaşi încredere îndrăzneală de a deveni o mare sfântă. Nu pun niciun temeu pe meritele mele, neavând niciunul, ci sperez într'acela, care este Virtutea şi Sfinţenia însăşi . . . El singur, cu slabele mele sforţări, mă va înălţa până la sine, mă va acoperi cu meritele sale şi mă va face sfântă . . . Sunt sigură, că Isus nu mi-ar inspira dorinţele pe care le am, dacă nu ar vrea să mi le şi împlinească . . .“ Câtă credinţă transpiră din cuvintele acestei fecioare nevinoate! Şi profeţia-i s'a împlinit. Necăutându-se pe sine în lucrările sale, ci pe Dumnezeu, El a preamărit-o. Cultul ei e răspândit astăzi peste tot pământul. E una dintre cei mai cunoscuţi şi populari sfinţi. Ba, pentru numărul minunilor sale, e supranumită „Taumaturga din Lisieux“. Deşi, în viaţă n'a făcut cline ştie ce „lucruri mari“.

A trăit o viaţă simplă, ascunsă privirilor lumii, neînsemnată în ochii oamenilor. Chiar pentru

aceasta o preamăreşte azi Cerul. Acolo sus, cei ce s'au micşorat pe sine pe pământ ca pruncii, se bucură de cinste deosebită. Şi ea, așa a făcut.

Secretul gloriei de care se bucură Tereza astăzi în Ceruri, îl constituie două mari virtuţi, pe care dânsa le-a deprins în toată perfecţiunea lor, aici pe pământ: **umilinţa şi generozitatea**. Umlinţa-i fără pereche a făcut dintr'ânsa o copilă în braţele Providenţii; iar generozitatea, un misionar înfocat al Bisericii lui Christos. Şi potrivit acestor două virtuţi ale ei, Dumnezeu i-a încredinţat o dublă misiune, neşpus de însemnată în viaţa omenirii, de a învâfa adică pe toţi „calea cea mică“ a desăvârşirii, şi de a împlini pe ţărâni pângăre crucea glorioasă a Mărelui ei ceresc. Ce misiune sublimă, pe care, istoria stă mărturie, Tereza a împlinit-o în viaţă şi o împlineşte şi acum de mai bine de 38 de ani!

Ea învaţă sufletele. Dumnezeu se foloseşte de dânsa, pentru a aminti lumii că sfinţenia e o datorie pentru toţi şi la îndemâna tuturor; că ea nu stă în măreşia faptelor noastre ci în sinceritatea dragostei cu care le săvârşim. Dumnezeu ne e Tată, şi El vrea ca noi să ne purtăm faţă de Dânsul ca nişte copii ai Săi. Să ne recunoaştem nimicul, să aşteptăm totul dela bunătatea Lui şi să nu ne întristăm prea mult din cauza greşelilor noastre. El vrea să nu ne adunăm comori pe pământ şi să nu ne neliniştim de nimic.

Să nu ne atribuim nouă virtuţile ce le practicăm, ci să recunoaştem că ele sunt o comoară, pe care bunul nostru Tată din Cer ne-a pus-o în mâni, ca să ne servim de dânsa la nevoie. Asta e calea copilăriei duhovniceşti, cerută şi de Mântuitorul când a zis: „De nu veţi fi ca pruncii, nu veţi intra în împărăţia Cerurilor (Mt. 18, 3). Pe patul morţii Tereza spunea: „Simt, că misiunea mea începe, misiunea mea de a face să fie iubit Dumnezeu, cum îl iubesc eu, de a dărui sufletelor calea mea cea mică“. Într-o altă ocazie se vorbeşte să înveţe sufletele, continuă: „Calea copilăriei spirituale, calea încrederii şi a totalei abandonări . . . Nu avem niciodată prea multă încredere într'un Dumnezeu atât de puternic şi atât de îndurător. Se obţine dela El cât să sperează . . .“

Dar misiunea Terezei nu se mărgineşte aci. Ea pe lângă că învaţă sufletele la simplitate faţă de Dumnezeu şi ele înşile, mai e o mare misionară.

Citim în autobiografia ei: „Aș voi, Isuse, să luminez sufletele ca profeții, ca doctorii Bisericii. Aș voi să parcurg pământul și să-ți predic Numele, să împlânt pe fărmuri păgâne crucea ta glorioasă, o Preaiubitul meu! Inșă nu mi-ar fi deajuns o singură misiune: aș voi să vestiesc în acelaș timp Evanghelia în toate părțile lumii și până prin cele mai îndepărtate insule. Aș voi să fiu misionară, nu numai pe câțiva ani, ci aș voi să fi fost dela zidirea lumii și să continuu a fi până la sfârșitul veacurilor *..“

Și e. Biserica în 14 Dec. 1927 a proclamat-o **Patroana misiunilor catolice din lumea întreagă**. Prea au lipsă teritoriile de misiuni de răcoritoarea ei „ploaie de trandafiri“. Singuri misionarii știu câte haruri, câte petale de roze au primit din partea acestei Sfinte carmelitane. Ea are astăzi puțința de-a împlânta „pe fărmuri păgâne“ crucea creștină. Dar fiindcă flacărele dragostei divine i-au mistuit inima pe deplin încă în această vieață, ea dorește fierbinte ca toți să-L iubească pe Dumnezeu cum l-a iubit dânsa. Iată de ce misiunea ei pe pământ nu e îngădită de nicio limită geografică. Volumele profesitei sale „Ploi de trandafiri“ mărturisesc, că nu este țară ori regiune pe pământ, în care ea să nu fi mijlocit bieților muritori, haruri peste haruri. Alături de Sf. Anton de Padua, Tereza poate fi numită „Sfânta

minunilor“. „După moartea mea voi face să cadă o ploaie de roze“, a zis ea pe patul morții. Și ploaia-i de roze cade într-una de atunci, cade și astăzi, și va cădea până la sfârșitul lumii... Această „ploaie de roze“ e chemată să readucă la simțire omenirea din beția simfurilor și să-i arate virtutea... Câte convertiri n'a înfăptuit Tereza, câte minuni, cu greu până și de nădăjduit!

Mai e însă ceva de admirat în ea: autoritatea ei asupra sufletelor. „Sufletele prinse în mrețele ei nu vor rămânea nici în apele trândăviei sufletești, nici în ale păcatului“, s'a scris despre dânsa. De câtă actualitate e deci cultul ei. Slavă Domnului, că la noi devine din ce în ce mai răspândit. Despre ea ar trebui să se scrie și să se predice mult. Cinstirea ei ar trebui propagată în cercuri cât mai largi. Căci să nu se uite, în acest veac decăzut al nostru, misiunea Sfintei Tereza e indiscutabil de importantă. Și pentru Orient. Ea a iubit atât de mult Orientul. Hanoi*) și multele minuni de după moarte, spun destul. Inșăși dorința ei e să fie pretutindeni cunoscută, căci vrea să facă mult bine.

Iată dar, ce nu trebuie să uităm cu ocazia aniversării a zecea dela fericita ei canonizare... 1.

*) Capitala Tonchinului unde se află o mănăstire întemeiată de călugărițele carmelitane din Lisieux.

Jubileul de 350 ani al Congregațiilor Mariane din Oradea.

Pentru exprimarea unui gingaș sentiment, cum e dragostea ce o au credincioșii noștri față de P. F. Maria, nu trebuie propagandă. O simplă chemare a fost prea deajuns, ca să se comemoreze în chip strălucit anul de slavă 1585, dată, când a luat ființă prima Congregație Mariană: *Prima Primaria* din Roma.

Știindu-se că în apusul catolic toți credincioșii s'au ridicat ca unul pentru a sărbători cei 350 de ani împliniți dela așezarea primei congregații; Reun. »Sf. Maria« din Oradea a făcut un apel către toate Congregațiile Mariane diecezane, chemându-le să prăznuiască împreună bucuria celor 350 de ani de când P. F. Maria e în stima și admirația creștinilor catolici în aceste societăți, adâncind în acelaș timp însemnătatea acestora pentru folosul obștesc și individual.

Atât și nimic mai mult nu s'a făcut pentru serbare. Și iată o sărbătoare entuziastă și spontană, care ne-a umplut inimile de nădejde și ne-a înseninat perspectiva zilei de mâine. Nu-ți vine a crede, că în zilele noastre de indiferentism religios, să mai vezi creștini venind pe jos în pelerinaj, cale de 2 zile până la sf. Catedrală. Și totuși P. F. Maria s'a învrednicit de o atare manifestare de recunoștință din partea celor din Supurul-de-jos și din alte părți ale Sălajului, cari au plecat Vineri des-de-dimineață și au ajuns abia Sâmbătă seara, pentru ca Duminecă 26 Mai să

fie prezenți la fiescul omagiu ce voiau să-l depună înaintea Mariei, împreună cu celelalte din: Congregații Beiuș, Beznea, Carei, Căfel, Cehei, Cordău, Curitău, Finiș, Giurtelec, Ludoveni, Mădăras, Petrani, Porț, Portița, Resighea, Rogoz, Sâmbăta, Santău, Sanislău, Sântandrei, Sâtmărel, Sfârnaș, Sititelec, Șimleu, Tarcea, Tășnad, Vezendiu, Vintire, sosite în ziua serbării. În toiu lucrului de câmp și într'un anotimp ploios, lăsând totul, — alegând »partea cea bună«, — au venit la Maria, la ajutorul și acoperământul celor ce sprează într'ansa. Deși frânți de oboseală, totuși de pe fețele lor se putea citi bucuria și suprema pregătire pentru praznicul Maicii Domnului.

Cu inimă înfrigurată am așteptat Dumineca recunoștinții. Potopul de ploaie ce căzuse până atunci nu mai contenea. În aceasta zi, însă, Oradea a fost scutită de apă și de raza dogoritoare a soarelui. O zi de Mai din cele mai plăcute, din luna Mariei.

Dela primirea din gară până la așezarea în Biserică, diferitele comisiuni lucrau cu zor ca să lămurească și să conducă norodul sosit dela depărtări la locul destinat, provăzându-i cu programe și instrucțiuni.

Vorba și portul fiecărui grup sosit trada numai decât regiunea de unde coborau scumpii noștri oaspeți. Pitorescul port bihorean și fața rumenă și zâmbitoare descopereau pe crișanul dela munte, dintre Crișul ne-

gru și repede. — În haine negre, în grup nedespărțit, înalți, uscățivi și arși de soare pururea murmurând rugăciuni, găsim pe credinciosul dela șes — Carei, Șimleu, Satu-Mare, — cufundați în meditații, cu rozariile în mâini, cu cartea de rugăciuni și ochelarii la îndemână. La 9'30 începe sf. Liturghie: centrul sărbătorii. I. P. S. Episcopul înconjurat, de un sobor de preoți înaintea altarului înecat într'un potop de lumină; razele soarelui s'au furișat printre norii spintecați, ca să fie și ele prezente la acest mareș jertfelnic. — Corul maestrului Hubic care înmuia inima și scâldea ochiul — mulțimea care înțetia și stimula la rugă, preoții ce spovedeau cu zor, au fost toate o împletire armonioasă de stări și fapte a Biserecii luptătoare în plin exercițiu de a chema și statornici împărăția lui D-zeu în cât mai multe inimi. — La predică D-I Prof. Sim. Gocan asesor consistorial, istorisește trecutul Congregațiilor plin de mărețe fapte de recunoștință față de protecțoarea noastră. Cuminecarea se face în trei locuri. La altar I. P. S Episcopul, iar în naie cei doi diaconi. Sfârșitul e Doxologia, superba Doxologie ce răpește sufletele către cel Atotputernic:

Urmează procesiunea cu icoana Maicii Domnului, care a încântat prin ordine și așezare și pe puțin credincioșii locuitori ai Orăzii. — În frunte Crucea, urmată de elevele școlilor secundare din loc cu steag, între cari »Notre Dame de Sion« au impresionat plăcut prin uniformă și ordinea susținută de Maicele dela Sion. Elevele din Beiuș cu steag, elevii școlilor secundare din loc, Frații Școlari, fanfara Școlii normale, iar teologii în simbolice stihare scurte albe, erau avangarda soborului de preoți și a arhierului. După Episcop urmează într'o neașteptată ordine Reuniunea Mariană din Oradea, Beiuș, Carei, Șimleu și în rând apoi celelalte fiecare cu steagul său, cântându-și cântările mariane așa cum le știau de-acasă, acoperite din când în când de acordurile fanfarei școlii normale. Superba procesiune străbate Piața-Unirii pe lângă Biserica sf. Ladislau—Primărie—Episcopie și prin strada Pavel intră în Catedrală unde serbarea religioasă ia sfârșit.

La ora 2 după masă, în curtea școlii normale începe programul comemorării. Revm. Dr. Tăutu salută pe reprezentanții Congregațiilor din dieceză și face un succint istoric al Congregațiilor Mariane, amintind că la Oradea prima Congregație a luat ființă în 1913 prin străduințele protopopului Ioan Gențiu. — Păr. I. Gârleanu arată binefacerile și minunile ce se fac și azi prin mâinile P. F. Maria. — Reprezentanta Congr. din Beiuș, D-na Amalia Popoviciu, vorbește despre foasele acestei societăți pentru vieața familiară. În fine D-I prof. I. Buta probează, că lumea cu toată civilizația ei: lumina electrică, aeroplan, radio, haine scumpe, nu-l face pe om »om superior« ci singur și exclusiv mergând pe calea lui Isus și a Mariei și încheie îndemnând la statornicie în dragostea Mariei, în sinul societăților lucrând pentru întinderea cultului ei, care

de 350 ani e tot mai căutată »și nimenea nădăjduind într'ansa nu iasă dela dânsa rușinat«.

Programul garnisit cu cântări marianeacompaniate de fanfară și cu recitări a captivat într'atâta publicul încât numai Paraclisul care începu la ora 4 a putut smulge norodul din curtea școlii normale.

După Paraclis lumea a început a se depărta în aceeași ordine cu prapori și cu cântări la vetre, du când cu sine amintirea unor clipe de înălțare sufletească cu bogate revărsări de daruri cerești.

La ora 5 d. m. începe partea artistică a serbării în sala festivă a școlii normale, cu următorul program: Corul Teologilor cântă 2 cântări mariane. Cuvântează apoi Părintele Canonic Dr. Tăutu, directorul general al Asociațiunilor pii din dieceză. Cuvântul D-Sale ne poartă cu 350 ani în urmă, când Papa Gregoriu XIII, aprobă statutele celei dintâi Congregații Mariane: Prima Primaria din Roma, în anul 1585. — D-na Valeria Dr. Bledea, în numele Congregației din Oradea vorbește despre datoria ce o au congreganștii de a urma virtuțile Maicii Domnului. — Urmează apoi piesa Rosamunda a D-nei Elena Dr. Aciu jucată de elevele congreganiste din Oradea. Între acte fanfara școlii normale distrează publicul.

La sfârșit I. P. S. S. Episcopul nostru în cuvinte simțite, mulțumește tuturor celor ce au ostenit pentru înălțarea sărbătorii și proslăvirea Sfintei Fecioare. — Astfel s'a sfârșit acest quasi întâi congres Marian diecezan în ziua de 26 Mai 1935.

Marianus.

— **Exerciții spirituale pentru doamne.** Reuniunea Mariană din Oradea, dorind să continue opera începută, de a da Doamnelor și Domnișoarelor prilej de reculegere sufletească, în anul acesta va ținea o nouă serie de exerciții spirituale, tot aici în Oradea, la Mănăstirea Surorilor Sociale din Str. Crișan No. 2. Pentru ca la aceste exerciții spirituale să poată participa și profesoarele și învățătoarele, s'a ales timpul de 25—29 Iunie crt., când au terminat deja cu școala. Exercițiile vor începe în 25 Iunie (Marți) la orele 5 d. m. și se vor termina în 29 Iunie (Sâmbătă) dim. — Participantele pentru întreținerea pe tot timpul exercițiilor vor plăti Mănăstirii 200 Lei.

Frăția Ta despre aceste exerciții spirituale vei în cunoștința pe toate femeile noastre intelectuale din acel district, îndemnând-le să se folosească de acest prilej de primenire sufletească.

Participarea se va anunța Episcopiei până la 21 Iunie crt.

Oradea, 24 Mai 1935.

— **A apărut Cultul Preasfintei Inimi**, ediția V. Prețul 5 Lei. Se poate comanda la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur în Oradea.

Serbarea organizațiilor parohiale ale Agrului din Oradea

În ziua de 19 Mai, ora 5 p. m. în Sala festivă a Școlii Normale gr. cat. a avut loc festivalul de fine de an, dat de Asociațiile Agrului din parohia Catedralei și Olosig.

În fața unui numeros public, festivalul a fost deschis de corul elevilor Școlii Normale. A urmat apoi cuvântul de deschidere, rostit de d-l Dr. Savu Marta, președintele organizației Agru-Parohia Catedralei, și conferința d-lui Dr. Victor Gherman, președintele Agrului diecezan, care documentat a vorbit despre »Biserica și naționalism«. Viu aplaudate au fost exercițiile ritmice, corurile, executate de elevele Institutului Notre Dame de Sion, precum și ariile executate la vioară cu acompaniament de pian de către elevii Liceului E. Gojdu.

Un punct foarte gustat al programului a fost fanfara Școlii Normale, care dirijată de d-l S. Haar a executat un potpourri clasic și altul național. Festivalul a fost închis prin cuvântul d-lui Dr. I. Hica, președintele Agrului Olosig și »Luminează-te, noule Ierusalime«, cor popular.

În aceeași zi, la orele 11 a. m. Agrul parohiei Olosig și-a ținut la Seminarul gr. cat. adunarea generală administrativă, iar Agrul parohiei Catedralei și a ținut aceeași adunare Marți în 21 Mai, orele 5 p. m. în Sala festivă a Școlii Normale.

S'a putut constata prodigioasa muncă depusă de ambele asociații pentru luminarea și creșterea în spirit creștinesc și național a credincioșilor bisericii noastre. Pentru ca cetitorii să-și poată face și ei o idee asupra rezultatelor obținute, dăm mai jos o spicuire din raportul Agrului Parohiei, făcut de secretarul ei:

Doamnelor și Domnilor,

Rezultatele ajunse în anii precedenți au dat un nou imbold de încurajare comitetului, care a încercat să lărgească și mai ales să intensifice propaganda, culturalizarea și educarea în spirit religios și național a credincioșilor. Și aceste nobile năzuinți au reușit dând deplină satisfacție conducerei, care și-a văzut rodind sămânța aruncată.

Așfel asociația noastră a ținut în acest an nouă ședințe administrative, nouă șezători și a aranjat sub egida sa patru festivaluri, deci un total de 22 de adunări față de totalul de 52 din cei trei ani precedenți. Cifre edificatoare care ne arată străduinți continue pentru a netezi drumul spre marile izbânzi. Cu ocazia șezătorilor a ținut o serie de conferințe cu subiecte variate, care ele înșile ne arată chestiunile de care a fost pătruns Agrul și pe care a ținut să le lămurească și intensifice. El tratează subiecte naționale, sociale, istorice, educație cetățenească, educație morală și religioase.

Șezătorile au fost ținute lunar, rotativ, în cartierele: Velența, Iosia, Râitul-Comandantului și Steluța. La aceste șezători au conferențiat, Rev. E. Bran, Păr. Dr. D. Neculăeș, Prof. P. Dejeu, Prof. Aurel Pop, Prof. V. Bondrea, d-nii I. Fersigan, Gh. Potrovița și D-na Ana Iovan. Remarcăm că D-sa este cea dintâi femeie care a dat mână de ajutor Agrului în lupta de luminare pe care o duce.

Pe lângă aceste conferințe fiecare șezătoare a avut un bogat program distractiv elaborat de elevii școlilor primare și Grădinițe de copii din cartierul re-

spectiv. Apoi fiecare a mai avut și o reflexie religioasă asupra Evangheliei zilei, rostite de reprezentantul ecle-siastic.

Dar pe lângă aceste conferințe, care au fost ro-stite mai ales pentru credincioșii cartierelor, Agrul a organizat 4 festivaluri în sala festivă a Școlii Nor-male Unite. Unul la 24 Iunie 1934, în colaborare cu trupa Studio, când a fost interpretat poemul d-lui Ovidiu Hulea »Invierea«, al doilea la 29 Iunie 1934, cu ocazia sărbătoririi patronilor Agrului Sf. Apostoli Petru și Pavel. Acest festival a fost organizat exclusiv de or-ganizația noastră. Cu această ocazie Păr. Dr. Neculăeș a expus conferința d-sale comemorativă asupra celor doi Apostoli. Viile aplauze și marea participare au do-vedit că publicul se interesează de astfel de manife-stații. La 29 Noemvrie 1934, asociația noastră, împreună cu Ordinul al III-a al franciscanilor și asociația Inimii lui Isus, a organizat al treilea festival. Venitul acestui festival urmând să se verse în fondul pentru ajutorarea săracilor. Festivalul s'a bucurat de un public numeros și select. Remarcăm din program conferința Păr. Dr. Neculăeș despre »Ajutorarea săracilor« și piesa »Pă-durea din Monte Casalle«, subiect bine interpretat care reliefează plastic viața Sf. Francisc.

Mai departe la Sf. Nicolae, când din nou s'a ivit prilejul unei manifestațiuni similare, conducerea aso-ciației noastre n'a pregetat a ieși pe arenă în cola-borare cu Ordul al III-a a aranjat un nou festival. Cu ocazia acestei serbări d-l prof. Vasile Bolca a vorbit publicului despre »Aportul bisericii noastre în desvol-tarea cultural-politică a vieții românești«. Și vom aminti cu satisfacție că subiectul ales de conferențiar, nu numai că a captivat publicul, dar a fost o zămi-slire cu un ceas mai înainte a similarei idei luată de Organizația centrală: de a organiza un șir de confe-rințe cu subiecte similare.

În concluzie: Organizația noastră a încercat să țină legătură prin aceste manifestări, nu numai cu credincioșii cartierelor, ci și cu cei de elită dela cen-tru. Și credem că am reușit.

Doamnelor și Domnilor,

Dar activitatea acestui an nu se mărginește la atât.

Cunoașterea mizeriei în care se sbate o parte din populația orașului, mai ales în timp de iarnă, a îndem-nat Agrul să mențină obiceiul anilor trecuți de-a-i veni în ajutor. În colaborare cu »Inima lui Isus«, »Reuniu-nea Mariană«, »Ordinul al III-lea« și »Pâinea Săracilor Sf. Anton« a distribuit de Crăciun 50 perechi ghete pentru copii școlari, haine pentru 30 copii și 50 fete, 600 kg. pâine, 1200 kg. cartofi și 200 kg. carne pentru 160 familii.

Prețul acestora a fost adunat de asociațiile de mai sus dela credincioșii parohiei noastre, cărora le aducem mulțumită și pe această cale. La această ma-nifestare de sprijin putem adăuga și suma de 300 lei, care reprezintă venitul net al serbării dela Sf. Nicolae, dăruiți corului maestrului Hubic. Sumă mică, dar dată cu suflet curat și intenții bune.

Luând cunoștință că organul »Bunul Păstor« este pe cale de a-și opri apariția și apelându-se la sprijinul Agrului, comitetul a hotărât a acorda până la revo-care suma de 300 lei lunar. A făcut această danie

pătruns fiind de necesitatea acestui organ, care aduce multe foloase credincioșilor și chiar organizației noastre.

Ar fi o mare greșală, dacă la toate acestea manifestări aș trece cu vederea activitatea de propagandă depusă. Pentru facilitarea ei s'au format echipe pe cartiere care au avut rolul de a se interesa și cunoaște numărul credincioșilor, starea lor culturală, materială și a-i câștiga ca membri pentru asociația noastră.

Mai departe Organizația noastră a finit să fie prezentă la orice manifestație religioasă: misiuni, procesiuni, câștigarea de indulgențe, serviciile din Săptămâna patimilor, și a intervenit întotdeauna acolo unde i s'a cerut o mână de ajutor.

După enumerări de fapte, azi când facem bilanțul unui an, trebuie ca privind în urmă să întrezărim viitorul. Voiu putea să Vă comunic cu plăcere că interesul pentru această organizație l-am văzut crescând pe zi ce merge. Și dacă deocamdată mulți dintre credincioși nu sunt încă dumiriți pe deplin de rostul nostru, într'un trecut foarte apropiat, mintea și sufletul li se va deschide și se vor alia cu totul nouă. Pentru aceasta însă trebuie persistență în muncă și optimism în izbândă. Și satisfacția noastră va fi cu atât mai mare cu cât această victorie va fi mai apropiată și mai deplină. Deci cu ajutorul lui Dumnezeu, înainte pe calea începută.

Corul „Unirea“ din Oradea în Capitală.

În venirea corului maestrului Hubic la București ne place să vedem, fără tendința exagerărilor, cel dintâi semn al unui nou orizont, ce cu vremea, sigur nu prin moleșeala celor chemați să lucreze, se va desprinde din largul de păclă și neguri ce-l înghite încă.

Nu pentru că osteneala de două zile a unui tineret răsărit tocmai din cea mai îndepărtată latură de Vest a țării în Capitală ar însemna ceva. Lume multă a trecut pe aici; fiecare grup a lăsat, poate, o amintire, un gând curat, un dor vag de ducă, de refacere. Peste toate s'a așternut, însă, frământarea cotidianului înăbușind de multe ori năzuințe și vederi cari s'ar fi cerut în plină lumină.

Nu pentru că osteneala de două zile a unui tineret răsărit tocmai din cea mai îndepărtată latură de Vest a țării în Capitală ar însemna ceva. Lume multă a trecut pe aici; fiecare grup a lăsat, poate, o amintire, un gând curat, un dor vag de ducă, de refacere. Peste toate s'a așternut, însă, frământarea cotidianului înăbușind de multe ori năzuințe și vederi cari s'ar fi cerut în plină lumină.

Soarta celor mici e de a rămânea mici. Nu se va îndoi nimenea, însă, că într'o palmă de loc poate stăpâni cea mai autentică sălbătăcie de fiară ca și triumful unui gând bun. Dătător de ton e sufletul pus în acțiune. Semnele vremii sunt și pentru cei ce știu munci și pentru cei ce știu numai vorbi.

Primirea la gară a maestrului și corului n'a avut nimic din solemnitatea unei prăznuiri goale. În toți cei de față vibra o coardă, până atunci neatinsă: satisfacția de a îmbrățișa cu privirea un grup care se arată dela început cunosător al rațiunii pământului, făcut pentru a ne rezima picioarele de ceva tare.

Pe peron se afla D-I Profesor Popescu dela Conservator, care a rostit un cuvânt de bun sosii, D-I Chirescu, o domnișoară oferind flori, P. L. Barral, rectorul Institutului »Sf. Augustin«, Revs. Dr. Aloisie L. Tăutu, canonic de Oradea, sosit din ajun, D-I C. Nedelcu, inspectorul general al cercetășiei, D-I avocat Gh. Bulgăr, studenți și studente dela Conservator, Notre Dame de Sion și Sf. Augustin.

Incartiruirea s'a făcut la Notre Dame de Sion. Azilul Elena Doamna, Liceul Mihai Viteazul și Insttit, »S. Augustin«.

La Radio. Mulțumită stăruințelor D-lui inspector C. Nedelcu corul a avut în programul de Sâmbătă seara, posibilitatea de a concerta 60 de minute, lucru rar și neobișnuit când toate pretențiile întâlnesc stăvilarul înjumătățirii.

Țara întreagă, vreme de o oră a putut să se întrebe: cine este acesta, care prin noutatea muzicii, turbură somnolența unui întreg șir de aranjamente prea obișnuite și comune?

Nu. Cei ce au pătruns sensul acestei ieșiri a maestrului Hubic dintr'un cerc restrâns de prietenii și au simțit, poate, o singură dată în vieța lor tre-

murul unui suflet, care se cere ridicat spre înălțimi, nu, n'au putut închide aparatul la anunțul bucăților, cari, în sine, pentru frământarea cotidiană, puțin ar interesa o masă necultivată. Nu l-au putut închide, pentru că cele executate acolo erau menite, prin însași firea lor, să creeze o atmosferă de reculegere sufletească și să deschidă teren fertil pentru chemări din altă lume.

Căci, ce aducea corul bărbătesc, cântând bucăți din Prohodul și Patimile Domnului, compozițiile maestrului, dacă nu atmosfera solemnă, mirosul purificator de tămâie din catedrala din Oradea? Au n'are aceasta niciun sens? Cei ce vreau, liberi sunt să-l pătrundă.

Melodiile lucrute pe motiv oriental, pline de dramatism, s'gduiri sufletești au o însemnată latură românească. E doar întâiul pas spre naționalizarea muzicii noastre bisericești. Acest suflet românesc, care s'a îmbăiat în apa unei muzici streine, nelipsite, e adevărat de afinitate, trebuia să-și imprime odată pecetea puțințelor sale de redare și afirmare a unui sentiment românesc altoit pe tulpina universalului uman.

Am avut impresia că asistăm la o înmormântare românească. Urmam de aproape un car cu osii de lemn, tras de patru boi albi, cu stegulețe afârinate de coarne, auzeam tânguirea aceleia, care pierdea pe cel mai scump al casei, și care știe să-și manifeste durerea pierderii așa cum au învățat-o strămoșele și cum la rândul ei își va învăța nepoatele. — Consider cine cum o vrea această pronunțată nuanțare românească. În fața unei noutăți atitudinea specialiștilor va fi aceea de compănire, de studiu. E datorie asemenea tuturor datoriiilor serioase din lume.

Din cauza mediului strein, a stângăciei de comportare în fața unui microfon, în executare ni s'a dat mai puțin decât s'ar fi putut și se dorea.

Corul mixt cu acompaniament de orestră — o inovație fericită susținută de Preasfințitul dela Oradea — ne-a dat un »Carii pe Heruvimi« unic în literatura noastră bisericească. Jocul orhestrei, joc de melodii divine, susținând și străbătând vocile, acea precizie rară în executare ne-a oferit tot ce ne poate oferi o muzică aleasă. Vecernia și Doxologia cu acea măiestrită introducere orhestrală —, lăsând la o parte mici și neînsemnate greșeli de executare, compoziții de înaltă valoare muzicală, le vom socoti ca cele mai indicate spre a figura în programul oricăror ore de muzică religioasă.

Liturghia solemnă a fost celebrată în prezența unui public numeros în biserica încăpătoare a Institutului Notre Dame de Sion de către I. P. S. episcop Valeriu Traian dela Oradea, asistat de Revs. Dr. Ioan Georgescu, Dr. Al. L. Tăutu, canonici de Oradea, Păr. Dr. Vasile Aftenie, protopopul Bucureștilor, Păr. Emanuel Pop, paroh de București, Păr. Dr. G. Stan și Păr. Dr. C. Tămăian. profesori în Oradea, de față fiind Ex. Lor Valeriu Valeri, nunțiu apostolic, și Alexandru Cisar, arhiepiscop romano-catolic de București.

Ei bine, ce ne va rămânea săpat în amintire din tot ce ochii au putut vedea — splendoarea unei liturghii românești celebrată la altar deschis, orânduiala minunată a unui săbor impunător de preoți, neascunsă de nicio stavilă iconografică, — sau urechile au putut auzi — o liturghie cântată într'o biserică parcă anume clădită pentru un cor bun — sau ce inima a putut simți — căldura unei sincere evlavii, — ce ?

Da, au fost două ore de adevărată ieșire din lut. Ceea ce s'a cântat acolo e cu desăvârșire nou în muzica religioasă românească. E multă mișcare în compoziția Păr. Hubic; sentimentalismul oriental, care apleacă bărbiile spre piept, în liturghia cântată e foarte palid reprezentat. Muzica întreagă e străbătută de vieața noastră de acum, trăită de noi, aci, aproape de răscrucea secolului al XX-lea; frământă gândirea, care dispune inimii să se deschidă, e redarea fidelă, interpretarea cea mai adecvată a fiecărui moment liturgic. — Auzeam pe cineva spunând, că e întâia dată în vieața lui când a auzit un adevărat »Hristos a înviat«, prin acea impresie justă de triumf care caracterizează într'adevăr învierea Mântuitorului.

Ceva strein, totuși ni se pare că s'a strecurat: solo dela »Ingerul a strigat«. Îl credem prea în contrast cu sinceritatea celorlalte bucăți.

Doamne, ce bine ne-ar veni nouă aici un maestru Hubic și un cor »Unirea«.

Concertul s'a dat în sala Dalles. Ne așteptam la mai multă lume. De vină era, credem, ora prea timpurie. Acolo am trăit din nou, vreme de două ceasuri pe aripile duhului.

S'au executat bucăți din Hubic și Mendelssohn. Corul bărbătesc a cântat câteva bucăți splendide din Prohod și Patimile Domnului. La început timid, neînchegat, treptat devine mai liber în mișcări. Corul mixt cu acompaniament de orchestră ne-a transmis simțirea lui Mendelssohn concențrată în Psalm 100, și suava Ave Maria. Maestrul Hubic ne-a făcut să înălțăm Imn Creatorului prin versurile lui Alecsandri și să cerem »Spiritul adevărului« în »Împărate ceresc«, înălțându-ne ochii spre cel a toate Stăpânitor (Către Tine am ridicat ochii mei).

Solo de sopran a fost susținut de D-na Rita Mărcuș, tenor, D-l Ștefan Mărcuș, avocat în Oradea și D-l Adrian Boșca dela Academia teologică, bariton Păr. Ambrozie Iluțiu, profesor Oradea. Toți bine și înafara oricărui cuvânt de nemulțumire.

Cei pricepători în ale muzicii vor avea cuvântul în precizarea mai de aproape a ceea ce a însemnat pentru muzica noastră religioasă concertul maestrului Orădan.

Maestrul Hubic a venit la București invitat de Radio-difuziune. În zilele de 18-19 s'a achitat de sarcina luată. Noi, însă, îl vrem al nostru. Viitorul e împletit cu multe nădejdi. Corul Unirea trebuie să completeze revelația ce ne-a făcut de data aceasta cu pregătirea altui concert, care trebuie să-l întrecă pe

cel dintâi, doar, în privința numărului ascultătorilor. Vrem talmăcirea pe mai departe a unor înalte sentimente, pe cari le considerăm ca rupte din sufletul neamului, dar cari se cer șlefuite, catalogate și rânduie în rafturi curate de dragoste și adevăr.

Bucureștean.

Din lumea catolică

Cehoslovacia. Preotul gr. cat. Const. Hrabar, cunoscut pentru activitatea sa socială și politică a fost numit guvernator al provinciei ruso-carpatine din Cehoslovacia. — Până acum erau în Cehoslovacia numai două eparhii gr. catolice: Uzhorod și Prešov. Ziarele publică înțelegerea dintre guvernul cehoslovac și Sf. Scaun cu privire la înființarea unei noi eparhii de rit răsăritean cu sediul la Hust. Cele trei dieceze vor forma o provincie bisericească deosebită cu reședința arhiepiscopală la Uzhorod.

Belgia. Cu ajutorul repausatului Card. Mercier și al altor binefăcători s'a înființat la Louvain încă de mult un internat pentru studenții universitari ruși emigrați. În timpul de față din 120 de tineri 99 sunt ruși, 19 galițieni și 2 bulgari. Numărul catolicilor dintre ei se urcă la 30. Aceștia au și o capelă a lor de rit oriental. Casa stă sub conducerea Părinților Iezuiți. — La Amay sur Meuse există o mănăstire a Benedictinilor de rit oriental, care editează revista Irénikon, destinată chestiunilor răsăritene. Acum Părinții se vor muta la Tancrémont-Pepinster, unde, cu învoirea episcopatului belgian, construiesc o nouă mănăstire.

Franța. Deși la Paris era deja o biserică de rit slav pentru rușii catolici, ucrainenii uniți cereau și pentru ei un centru deosebit de cult. Dorința le-au satisfăcut-o în timpul din urmă P. P. Redemptoriști, când au deschis pentru dâșii o capelă de rit răsăritean. Rezultatele sunt foarte bune. Nu de mult P. Redemptorist Van der Boske a primit la Sf. Unire pe inginerul ortodox Zaworickij, acum un apostol zelos al Unirii printre Ucrainenii ortodocși.

Rusia. Starea actuală a poporului rusesc ne interesează nu numai din punct de vedere politico-economic, ci și din punct de vedere religios. Soartea lui ticăloasă e cel mai bun răspuns la întrebarea dacă poate omul să trăiască fără Dumnezeu. Sovietele s'au declarat dela început dușmanii lui Dumnezeu, și ca atare au introdus în întreagă republica orânduie potrivnice legii naturale și divine. În ciuda decalogului au introdus și comunismul obștesc și silit. Dar rezultatele economice ale anului trecut — ca și ale celorlalți ani, de altfel — mărturisesc împotriva lor. Poporul e lipsit. O nouă și cumplită foamete amenință sute de mii și chiar milioane de vieți. O constată aceasta organul internațional al comitetului de ajutorare pentru regiunile înfometate ale Rusiei. Dar bolșevismul nu cunoaște mila.

Tendința politică lui e să fie exterminat țărănul, hrana poporului să fie asigurată prin fabrici și moșiile colective. Deși, în foamea din 1933 au murit peste șase milioane de oameni, pentru țărăn în Rusia nu există decât pedepse. Ogoarele lui sunt ale Statului: el este sclav, iobag, ca în timpurile cele mai obscure ale imperialismului rusesc. S'a desființat ce e drept biletul pentru pâine, dar pâinea se cumpără pe bani scumpi. Salahorii încă sunt remunerați mizerabil. La Charkov d. p. salahorul primește 400 gr. pâine pe zi și pe an 60 Kgr. cartofi; amplotiaji numai 40 Kgr. cartofi pe an pentru sine, nimic pentru soție și copii. Nu bolșevismul e pentru popor ci poporul pentru el. Cu toată foamea ce amenință din nou, guvernul continuă exportul de grâu smuls din mâinile bietului țărăn ca și în 1933, când, deși în sudul Rusiei mureau de foame oamenii cu sutele de mii, guvernul exporta cca două milioane de tone de grâu. Vânzarea grâului rusesc se face și azi la bursele din Londra și Rotterdam.

Guvernul sovietic se fălește în rapoartele sale, că în noul buget se vor mări venitele statului cu 40%. Dar mijlocul nelegiuit al acestui câștig sovietic, guvernul nu-l spune: ridicarea prețului pâinii dela 60 kopeici la 1 rublă și 50 kopeici. Vrea ca această dispoziție să rămână necunoscută streinilor.

Nici starea fabricilor nu e prea strălucită. »Izvestia« scrie: »Cea mai mare parte din produsele noastre sunt rele. Numărul mărfurilor de lepădat în loc să se micșoreze, crește. Unde îmbunătățim calitatea, se urcă prețul. Marfa mai scumpă îngreunează gospodăria poporului«.

Nici cu politica antireligioasă nu au Sovietele reușita dorită. Ziarul guvernului »Pravda« observă cu indignare că la Uglich nu intră nimeni în cele 4 biserici prefăcute în Casine pentru muncitori, dar că cele 35 de biserici lăsate încă deschise în acea regiune, se dovedesc prea mici pentru cei ce le frecventează. Presa din Uglich redă cu scârbă o petiție a tinerimii școlilor publice pentru reintroducerea învățământului religios în școală. Fiind interzisă însă orice publicație religioasă nu ne este cu puțință să examinăm adevărata stare a acestor date; dar faptele citate dau dovezi limpezi că poporul rusesc nu gândește la fel cu Lenin și Stalin.

Dăm aceste notițe publicate de biroul Corespondenței Catolice din Münster (Germania) ca cititorii noștri să-și facă o judecată despre adevărata stare a comunismului rusesc.

P Felix Wiercinski S. I.

Bisericile românești

Anchetă

de Ioan Georgescu

În depozit general la »VESTITORUL«
Oradea, Parcul Ștefan-cel-Mare 8.

Prețul 30 de Lei, plus porto.

CRONICI

— † **Episcopul Grigorie Comșa.** În 25 Mai a încetat din viață după grele suferințe, Episcopul Grigorie Comșa al Aradului. Ajuns în fruntea eparhiei Aradului în floarea vârstei și-a dat numaidecât seamă de primejdia ce o prezintă atât pentru biserică cât și pentru neam, sectele care se întinseseră copleșitor în acea regiune. De aceea, în loc să-și irosească puterile în lupta zadarnică contra »fraților«, cum se face aiurea, a pornit o viguroasă acțiune pentru stăvilirea acelor secte, scriind în acest scop diferite broșuri. Cu el se stinge unul din cei mai de seamă arhieri ai bisericii ortodoxe române. Odihnească în pace!

— † **Vasile Kővari.** Răpus de o nemiloasă boală, după lungi suferințe suportate cu creștinească răbdare, regretat de toți, s'a stins la 17 Mai crt. Vasile Kővari, secretarul școlii normale unite. Aibă parte cu dreptii!

— **AGRU la Gruilung. (Bihor.)** În legătură cu apropiatul Congres diecezan al AGRU-lui ce se va ține în anul acesta la Beiuș, organizațiile agriste din imediata apropiere și jur și-au întezit în mod deosebit activitatea, ajungând la frumoase realizări. Era de așteptat ca din acest concert să nu lipsească nici curajosul glas al organizației din Gruilung. Și s'a și auzit acest glas, Duminecă în 26 crt., când organizația locală având concursul prețuit al elevilor de curs primar din comunele învecinate: Cărăndeni, Lăzăreni, Drăgești, Decănești și Topești, a ținut o aleasă șezătoare culturală, cu un bogat și variat program compus din: bucăți corale executate de elevii de curs primar din comunele Lăzăreni, Cărăndeni și Drăgești sub conducerea merituosilor învățători, I. Bradu și Gh. Bologan. De un efect deosebit a fost frumoasa piesă »Prin muncă la fericire« de I. Bradu care a impresionat plăcut nu numai prin fond, ci mai ales prin bogăția costumelor naționale și vioiciunea micilor românași. Punctul de încheiere a prilejuit o neașteptată surpriză prin dansurile executate de elevii dela școala primară de stat din Gruilung, instruiți de învățătorul local. În cadrul programului a vorbit și Cuvioșia Sa Păr. franciscan, I. Ladan, care în cuvinte concise a tălmăcit rostul serbărilor culturale, insistând în deosebi asupra legăturilor indestructibile ce trebuie să existe între Biserică și școală. Fie ca alesele învățături semănate cu atâta dărnicie de Păr. franciscan, I. Ladan și înțelegătorii săi colaboratori, să servească spre mai marea mărire alui Dumnezeu și vrednicia părinților franciscani cari păstoresc pe acele plaiuri cu o rară abnegație.

— **Zile sfinte la Haieu.** În zilele de 24—25 Mai, credincioșii din Haieu, lăsând la o parte grija lumească, care, asemenea unei furtuni, clatină corabia vieții sufletului nostru, în marea lumii acesteia,

s-au înălțat la cele cerești, cerând cu insistență bogățiile haruri ale Anului Jubilar, ce e pe sfârșite. Părintele Predicator Dr. I. Bal în cele patru predici a expus însemnătatea Anului Jubilar, a Indulgențelor, a mântuirii și a perseveranței. Bunii credincioși s'au arătat ascultători ai Cuvântului lui Dumnezeu, apropiindu-se de Masa Lui peste două sute. Mărturisirile le-au ascultat P. Sever Lupu și P. Dr. I. Bal. Însemnătatea mântuirii și mai ales nestatornicia vieții acesteia, le-au putut vedea, intuitiv, la înmormântarea tinărului de 27 ani mort în cursul exercițiilor sfinte. Ochii tuturor au deplâns pe cel ce, lăsându-și soția, o copilă și mama, se ducea acolo unde vom merge toți muritorii. La înmormântare, la care au predicat ambii Părinți, au luat parte și credincioși din alte sate, cari apoi s'au întors acasă preamărind pe Dumnezeu de cele ce au văzut și auzit.

— **AGRU la Petrani.** Organizația parohială a AGRU-lui din Petrani, protop. Beiușului, și-a ținut Duminică, 19 Mai c. adunarea generală anuală, de față fiind pe lângă Păr. Gh. Marta din loc și Păr. E. Chira din Pocola, designat spe aceasta de Oficiul protopopesesc. După invocarea Spiritului Sfânt, citirea apelului membrilor și verificarea procesului-verbal dresat în ultima adunare generală, secretarul organizației citește o dare de seamă asupra activității anului din urmă. Se constată o vădită îmbunătățire în viața spirituală nu numai a membrilor, cari dela 51 s'au ridicat la 85, ci și a întregii populații. La propuneri se decide, ca din încasările viitoare, asociația să-și procure un steag propriu. Tot așa, că se va participa la serbările AGRU-lui diecezan din 2 Iunie la Beiuș. Apoi în cadrele șezătorii ce a urmat, aranjată de către D. inv. I. Balaj cu ajutorul elevilor D-sale, Păr. E. Chira își rosti cuvântarea bine expusă despre »Importanța și scopurile AGRU-lui«. Iar d. Balaj, »Asociațiile Catolice și AGRU-l nostru«. Elevii șc. primare s'au achitat bine de rolul lor. — Ne place să vedem AGRU-l la datorie! Cinste lui!

— **Agru la Zălau.** În Ziua de 26 Mai Agru din Zălau a organizat o înălțătoare serbare. Cu acea ocazie, din sânul Comitetului diecezan s'au deplasat, în frunte cu D-l președ. Dr. Victor German, pr. G. Stan, care a predicat la liturghie, și d-l prof. A. Cosma care în cadrele programului serbării în conformitate cu caracterul și scopul Agru-lui de apostolat laic a ținut o conferință aleasă despre *căutarea omului*. Restul programului de după masă a fost susținut în întregime de corul și orchestra din loc sub conducerea D-lui Vasile Feier, executând cu multă măiestrie bucăți religioase de muzică vocală și instrumentală, dovedind un repertoriu bogat chiar și în afară de cântările liturgice. Asociația corală tânără, dar susținută cu inimă și cu entuziasmul intelectualilor dinstinși din loc în frunte cu D-l dir. Leontin Ghergar, dă garanță că va avea o continuitate și un viitor strălucit între zidurile celei mai mărețe și frumoase biserici cu care se poate mândri o comunitate.

La masa comună, o agapă frățească, dată seara cu aceasta ocazie, în cinstea membrilor corului și a orchestrei D-l Preș. local Dr. A. Pinteș, deschide seria toasturilor apreciind momentul; iar D-l Dr. German constată tezaurul artistic și capitalul moral de care dispune Zălaul. D-l Insp. Mărgineanu accentuează calea comună ce stă înaintea și trebuie să bătătorească Agru-l, asociație bisericească și școala, factor educativ.

D-l Protopop A. Ghilea are cuvinte de mulțumită vrednică tuturor aceluia cari cu oboseala lor au contribuit la înălțătoare zi de azi.

Cu această serbare din Zălau ținută în preajma Congresului dela Beiuș (1—2 Iunie) se încheie întreaga serie de serbări de acest caracter organizate în localitățile mai însemnate de pe cuprinsul Eparhiei de Oradea.

RECENZII

— „Călăuza cooperăției școlare” de Prof. N. Oșian și V. Romocea dir. șc., Carei, 1934, Lei 56. — Pentru a contribui la înființarea, organizarea și administrarea cooperativelor școlare — prevăzute în mod obligator în noua lege a învățământului primar — lucrarea de față prezintă pe 256 pag. un real și bogat material instructiv-cooperatist precum și 40 de formule și modele. O recomandăm spre cumpărarea d-lor învățători, cooperativelor și tuturor amatorilor.

— „Un domn, O credință” de P. J. Vernon Johnson (trad. după *Les Annales de Ste Thérèse de Lisieux*), Bibl. Presa Bună, seria rel. No. 16, Iași 1935, Lei 10. E istoria convertirii miraculoase a cunoscutului păstor anglican Vernon Johnson, scrisă de el însuși. Trecut, după citirea *Istoriei unui suflet*, prin cele mai grele suferințe morale și îndoieli sufletești, marele predicator anglican vizitează de mai multe ori Lisieux-ul și în 1929 se leapădă de erezie trecând la Catholicism. Convertirea lui (azi e preot) constituie o pildă vie de credință și tărie pentru lumea de azi în care domnește atâta respect uman și interes.

— „Tânărul de caracter” de Dr. Tugomir Toth, trad. de Dr. E. Dăianu, Iași 1934, 118 pag., Lei 20. — Lucrare destinată să ajute auto-educarea morală a tineretului de azi, traducerea ei reprezintă o reală valoare și umple un gol indeviazabil de simțit în literatura noastră religioasă. Cele peste 70 de reflexii, presărate cu pilde de rară frumusețe și virtute, sunt menite să dea un nou avânt sufletelor tinere spre idealul creștin: Dumnezeu și datoria!

— **Cinci sate din Ardeal** de Vasile Cosma, preot (cu o prefață de I. Agârbiceanu), Cluj, 1933, prețul? — Închinată Preasfințitului Hossu, lucrarea Păr. V. Cosma cuprinde pe 200 pagini monografia comunelor Cornești, Topa-Mică, Berindu, Sâncraiu-Almașului și Mihăiești din jud. Cluj. Păstorindu-le pe fiecare în decursul celor 30 de ani de preoție ai săi, autorul a avut posibilitatea să le cunoască și astfel să ne dea despre ele temeinice relații geografice, istorice, religioase, culturale economice etc. Preot la țară, prin monografia de față dănsul aduce neamului un real serviciu, imortalizând pe filele istoriei cele mai specifice și intime manifestări de viață ale satului românesc. Textul e îmbogățit apoi cu peste 30 de fotografii, diferite statistici, folklor ș. a. care fac din lucrarea Păr. Cosma un adevărat model de monografie. Iată pentru ce, dorindu-i cât de mulți imitatori — cu deosebire în rândurile preoției noastre dela țară — noi o recomandăm spre cumpărare în cercuri cât mai largi.